

Valentina Krapivina

Olbia Pontica'da Sinop Keramikleri

Olbia Pontica ve Sinop ilişkileri İ.Ö. V. yüzyılda başlamıştır. Bunu doğrulayan iki yazıt ve bazı arkeolojik buluntular mevcuttur. Olbia ve Sinopida'da bulunan mimari terrakottalar –Sinop'dan kırmızı boyalı- Olbia'dan bir kalyks üzerinde graffito ile belirtilmiştir. İ.Ö. IV. yüzyılın ilk üç çeyreğinde Herakleia Pontica'dan amphoralar Olbia ve Karadeniz kıyısındaki diğer merkezlere ulaşmıştır. Sinop'da amphora üretimi Herakleia'dan daha sonra İ.Ö. IV. yüzyılın ilk çeyreğinden önce başlamamıştır. Nikonion'da bulunan en erken Sinop amphoraları İ.Ö. 385-370 yıllarına tarihlenmektedir. Olbia'da bulunan en erken Sinop amphorası İ.Ö. IV. yüzyılın 70'li 60'lı yıllarına tarihlenmektedir. IV. yüzyılın ortalarında ve üçüncü çeyreğinde Olbia'da Sinop kiremitleri yerel olanlardan daha yaygındır.

Olbia'daki Sinop malları IV. yüzyılın son çeyreğinde ve III. yüzyılda artmaya başlamıştır oysa Herakleia'dan ithal edilenler azalmaya başlamış ve hatta İ.Ö. III. yüzyılda neredeyse durmuştur. Kiremitler, louteria, amphoralar ve mimari terrakottalar Sinop'dan yollanmıştır. Olbia'daki Sinop amphoraları İ.Ö. III. yüzyılda ithal amphoraların % 50,5'ini oluşturacak kadar çok sayıdadır. Sinop, Olbia ve Karadeniz'in tüm kuzey sahili için ana sağlayıcıdır. Kuzey kıyıda güçlü Sinop varlığı güney kıyıdan kolaylıkla Karadeniz'i geçebilmesine bağlıdır.

İ.Ö. III. yüzyılın ikinci yarısında Olbia devletlerindeki krize bağlı olarak Sinop'dan gelen mallar Klasik dünyadaki diğer merkezler gibi bir ölçüde azalmıştır. Daha sonra, İ.Ö. II. yüzyılın ikinci yarısında Sinop ile ilişkiler Sinop amphora damgalarında da görüldüğü gibi yeniden yoğunlaşmıştır. Bu bağlantılar İ.Ö. I. yüzyılın ortalarına kadar Olbia Getae tarafından yağmalanmaya kadar devam etmiştir.

Olbia Pontica İ.Ö. I. yüzyılın sonlarında yeniden kurulmuş ve ticari ilişkiler yeniden dereceli olarak başlamıştır. İ.S. I. yüzyılın başlarında Olbia'nın Küçük Asya ve Güney Karadeniz kıyılarındaki merkezlerle bağlantısı hakkında veriler mevcuttur: Herakleia Pontica, Sinop, Pergamon, Samos, Kos, Byzantium.

Bu ilişkiler, arkeolojik buluntuların ve yazıtların gösterdiği gibi, İ.S. I. yüzyılda ve II. yüzyılın ilk yarısında yaygınlaşır ve İ.S. II. yüzyılın ikinci yarısında önemli bir patlama yaşar. Kentteki ticari yüklenicilerin listesinde Satyros'un oğlu Theokles onuruna bir kararname yer alır ve burada Sinop'da geçmektedir; Sinop sakinine ait bir mezar taşı bulunmuştur; bazı Sinop amphora tipleri de bulunmuştur ancak Herakleia Pontica malları hakimdir.

Olbia'nın ticari ilişkileri, kent 269-270 yıllarında Gotlar tarafından tahrip edilince tekrar kopar. Olbia İ.S. 280 yıllarına kadar yeniden inşa edilmez, bir şekilde ticaret yollarının dışında kalır, İ.S. IV. yüzyılda diğer klasik merkezlerden daha yoğun olarak Küçük Asya ile geleneksel ilişkiler yeniden kurulur. Amphora buluntularında Sinop ve Herakleia Pontica ithalları çoğunluktadır.